

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iacobi Brvckeri Regiae Scient. Societatis, Qvae Berolini
Floret, Membri Historia Critica Philosophiae**

A Tempore Resvscitarvm In Occidente Litterarvm Ad Nostra Tempora

Brucker, Johann Jakob

Lipsiae, 1744

Capvt Quartvm, De Philosophia Iaponensivm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-28327

*****

CAPVT QVARTVM,
DE PHILOSOPHIA IAPONENSIVM.

§. I.

Tandem ad extremos Asiae angulos delati, in insulis extremis, *Scriptoris de rebus Iaponensium.* gentem Iaponensium antiquissimam deprehendimus; quae ut instituta sectasque nonnullas, quae philosophicae dici possunt, a Sinis accepit, ita et religionis conditione, et dogmatum singularitate tota in philosophiae exoticae consideratione praeteriri non potest. Res eius primus Europaeis notas fecere Lusitani, et qui praedicandi euangelii causa anno 1600, in Iaponiam iter cum sociis fecit Franciscus Xaverius, Societatis Iesu sacerdos. Qui cum haud contemnendos progressus in amplissima hac regione fecisse sodalibus in partes curarum pertractis magnam ciuitati Christianae accessionem fecit. Quae tamen, cum prudentia deesset, et suspecta fierent Iaponensibus Christianorum consilia, quod non tam Christianam legem propagare, quam Christianorum imperio insulas has subiicere vellent, magnis persecutionibus adeo extincta est, ut vix oras attingere Europaeis liceat. De quibus rebus in Iaponia gestis post EMANUELEM ACOSTAM^a, et *Epistolas Iaponicas* a Iesuitis scriptas et a PETRO MAFFEIO in Latinam linguam versas, CRASSETI *Historia Ecclesiae Iaponicae* consulenda est. Et hi quidem scriptores Iesuitae res quoque theologicas et literarias huius gentis tetigerunt, ex quibus praeter alios sua hausit P. BAYLE^b. Pauca tamen haec sunt, et minus accurata, praeterea quoque in haud paucis suspecta. Magno itaque beneficio harum rerum curiosos sibi obstrinxit, eruditissimus medicus ENGELBERTVS KAEMPFERVS, quod rara felicitate gauisus huius imperii res omnes naturales, politicas, geographicas, theologicas accurate cognoscendi, notitiam eius regionis amplissimam reliquerit^c, a Cl. Io. CASPARO SCHEVCHZERO vulgatam. Qui cum certiorum monumentorum consulendorum occasionem nactus sit, cuncta quoque iudicio accuratissimo vsus rite expenderit, et cum reliquis Orientis rebus comparauerit, eum in hac narratione potissimum sequemur.

§. II. Origines Iaponensium iuniores Sinenfium ortu non videntur. *Origines Iaponensis theologiae.* Pleraque enim quae de maioribus suis Sinae tradunt, de gentis suae conditoribus narrant Iaponenses. Quorum tamen historia recte et curate a

Yyy y 2

KAEM-

a) De rebus a Societate Iesu in Oriente gestis, commentarius prodiit Latine Billingae 1571, 8. adiunctae sunt epistolae S. I. Iaponicae. Ex VARENII tr. de Religionibus multa de rebus Iaponensibus adiecit CHR. ARNOLD. ROGERI libro de Rel. Indorum, c. 29. p. 871. Quae

men pleraque vel falsa, vel minus accurata esse, ex relationibus Kaempferianis constare potest.

b) T. II. Art. Japon. p. 830. seqq.

c) Vt in versione Gallica, Amst. 1732: tribus Vol. 12. edita. Optandum autem, ut *αυτογραφον* Germanicum edatur.

KAEMPFERO ^d, distribuitur in fabulosam, dubiam et certam. Et prima quidem periodus, secundum hos populos ultra mundi conditi tempora, quae certissima annalium sacrorum fide definiuntur, exurgit. Id quod mirandum quidem magnopere haud est, cum solenne his gentibus olim fuerit, incredibilem antiquitatem mentiri: monet autem attentos lectores, ut nec Sinicae antiquitati nimis fidant. Primum autem imperio septem deos siue spiritus praefuisse constanter Iaponenses iactant, et de eorum regno, annis immensis, felicitate egregia, connubioque ultimi eorum Iſanagi Mikotto, cum dea Iſanami Mikotto multa garrunt. Quae quidem ad hunc nostrum scopum non pertinent, ideo vero hic attingenda sunt, ut ex his fabulis appareat, in remotissimo hoc Asiae angulo eodem fere modo eademque larua idololatricam, et superstitionem irrepsisse, qua se in aliis vetustissimis regionibus insinuauit. Simillima enim haec sunt originibus Aegyptiacis. Quae itaque de originibus religionis in ea regione suo loco ^e diximus, hic quoque, ne ad metam properantem Lectorem detineamus, repetenda sunt. Constat ex iis, homines magnos et acutos, qui feros palantesque populos in ordinem coegerunt, et beneficiis innumeris cumulauerunt, pro diis, deorumque filiis fuisse habitos, et huic fundamento, ad firmandum imperium omnem fere religionem fuisse inaedificatam. Quae clavis omnis veteris religionis esse potest.

*Legislatores
verustissimi
Iaponensium.*

§. III. Alteram periodum incertam ea tempora, secundum KAEMPFERVM ^f occupant, quibus illi reges Iaponiae floruerunt, quorum aetatem definire certo non licet. Hi colendo hominum ingenio, quod rudissimum erat, inuigilauisse, verisimilitudine non caret: quicquid autem prudentiae politicae et legislatoriae, quicquid artium ad vitae commoditates facientium habuerunt, a Sinenſibus acceperunt. Non id negant Iaponenses, sed ideo inter maiores suos in hac periodo ponunt FOHI VM, Sinarum legislatorem, quem per totam Iaponiam celeberrimum fecit sapientia legislatoria. Nec aliud velle videntur fabulae, serpentis figuram eum habuisse, vel solo capite comparuisse, quam prudentiae et scientiae sublimitate reliquos suae aetatis homines illum superauisse. Tradunt enim Iaponenses, detexisse eum motus coelestes, signa Zodiaci, et anni vicissitudines, tempora annis mensibusque definiuisse, artes ad vitae utilitatem introduxisse. Quae satis euincunt, Iaponenses post conditam demum Sinicam monarchiam in humanae societatis formam meliorem coaluisse. Neque tamen audiendos esse chronologos Iaponenses, qui aetatem Fukii, (ita enim appellant) in annum ante N. C. c l o c l o c l o I o l x x x v i i i, qui secundum Petauium annus mundi c c c x c v i est, ponunt, vel vna diluuii vniuersalis historia probat. Ex hoc vero communi Iaponensium legislatore intelligi potest, Iaponensibus priscis eandem fere, ut Sinis, religionem tribuendam esse. In hanc incertam periodum

^d) L. II. c. 4. T. I. p. 227.

^e) T. I. p. 287. seqq.

^f) L. c. p. 229.

periodum incidit aetas Xekiae, siue Siakae vt Iaponenses pronuntiant ^g, quem in India natum esse anno ante C. N. c l o x x v i i, tradunt. Quod ideo notandum est, vt diseamus, fabulosam, vel incertissimam tamen Xekiae antiquitatem esse, nec haec testimonia obtare, quo minus iunior fuisse dicatur. Eius enim tempora, annum l o vel l o c ante N. C. non anteuertere videntur. Certe Siamensium, Sinenfium et Iaponensium chronologia Xekiae non concordat, ex quo intelligi potest, eam esse incertissimam. Nihil enim, quod de rebus suis certo statuunt, ipsi Iaponenses habent, quorum historia certior anno demum ante orbem redemptum l o c l x exordium habet.

§. IV. Inter principes, qui in tertia eaque certiori aetate vixerunt, conditor alter monarchiae celebratur SYN MV, anno ante N. C. l o c l x. Qui tantis beneficiis gentem hanc sibi obstrinxit, vt titulum Nin O, id est optimi maximi acciperet ^b. Hunc enim Iaponensibus praestitisse, quod Fohi Sinenfibus, narrant, moresque populi ad ciuilem vitam reduxisse, tempora annis, mensibus et diebus distinxisse, leges nouas tulisse, totique imperio faciem πολιτικώτερον induxisse gloriantur. Et sub hoc imperatore vixisse celeberrimum philosophum ROOSI, id est ^{Roosi philosophus.} senem infantem, quem cum Li Lao Kuin eundem videri in antecedentibus obseruauimus, annales Iaponenses referunt: natum enim esse aiunt annis A. C. N. l o c i, eumque L annis post excepisse philosophum Koosi siue Confucium. Quem sapientia tam celebrem apud Iaponenses fecit, vt eius memoriae hodie quoque templa sint dicata, cultuque is tantum non diuino et plane extraordinario etiam in his insulis honoretur. Quae iterum argumento esse possunt, philosophiam Sinenfem et Iaponensem communes fontes habuisse. Ex eius discipulis celebrant Iaponenses GANQVAI philosophum, quem canos iam habuisse annos ^{Ganquai Confucianus philosophus.} octodecim natum, trigesimo tertio obiisse, referunt, traduntque animam Kossobofati, qui praecipuus Xekiae discipulus fuit, in eum transiisse. Ex quo siquet, Iaponenses disciplinam Siakae et Confucii reipsa vnam esse credidisse. Id quod tamen cum dogmatibus, quae vtrique philosopho tribuuntur, conciliari non potest. Forte, quia Siakae religio plurimum inter Iaponenses inualuit, omnes philosophos ex ea participasse, gens credula sibi persuasit. Tempore Confucii enim et discipulorum apud Sinas Xekianam disciplinam nondum ^h notuisse supra obseruauimus. Illud annalium Iaponensium fide constat, anno x c v imperii, Dai, siue imperatoris Synin, BVPONEM quendam siue KOBOTVM ex India in ^{Kobotus, philosophus Xekianus.} Iaponiam delatum librum Kio, in equo candido attulisse. Est autem liber ille pandectarum doctrinae et religionis Xekianae instar habendus. Quod tempus

Yyyyy 3

g) Xacam plerique a Iaponensibus vocari tradunt. Ast Kaempferus, pronuntiationis Iaponicae peritissimus, constanter Siaku scribit, quem ideo sequimur.
 h) lb. p. 250.
 i) lb. p. 256, L. III. c. 6. T. II, p. 66.

tempus cum eo coincidit, quo Xekiana disciplina in Chinam A. C. LXXIII delata est. Ex qua temporum concordantia colligimus, quendam Xekiae siue Foë sacerdotum, qui in Chinam adducti sunt, in Iaponiam transfretasse, et peregrinam religionem in illo regno ab eo fuisse introductam. Quam ex India, et praecipue ex Ceilano insula ad Iaponenses peruenisse iam obseruatum GASP. VILELAË, Iesuitae¹. Is enim cum anno cło IOLXXII in illas oras fuisset delatus, scripsit ad Societatem, *Iaponensium superstitionem esse Indicam Brachmanum, quam ab Indico magistro ex regno Sionis (Siam) acceptam, hucusque retineant: idque ipsum ex delubris etiam apparere, quae in Ceilone oppido Indiae eadem, quae in Iaponia uiderit.* Quae mire ea confirmant, quae supra de Xekiae origine obseruauimus. Ab hoc Koboto, doctrinam Foënam exteriori pariter atque interiorem fuisse ad Iaponenses delatam, ex dicendis constabit. Qui ubi aduenisset, templum ei, nomine *Fakubasi*, id est, aedis equi candidi, excitatum est, quod hodie quoque superest. Ab ea aetate disciplina Siakae sensim in his oris, sed priuatim tantum incrementa coepit, cuius doctorem quendam, qui uigefimus octauus eius successor fuit, DARMA, valde celebrem annales Iaponici nominant², quam a meridionali orbis parte id est, ex India, vel his regionibus ad meridiem Iaponensibus fitis aduenisse tradunt. Origines uero huius disciplinae ex annalibus Iaponensibus ita enarrat, ipsis Iaponensis scriptoris uerbis KAEMPFERVS. „In „Tensiku media id est, in littoribus Malabaricis et Coromandelicis apparuisse celeberrimum quendam Fotokianae sapientiae alumnum, discipulum Siakae nomine Mokuren: et circa hoc tempus doctrinam Amidae, optimi maximi Dei et protectoris animarum introductam in China, in uicina regna se diffudisse, et in Iaponiam quoque penetrauisse, eo loco, quae Naniwa appelletur, ubi idolum Amidae ad cataractas lacus cuiusdam, radiis auratis, ut allatum erat, apparuerit. Cuius mirabilis euentus memoriam non tantum cyclo Iaponensi (Nengo dicunt) honorauerit, sed transfulerit quoque in regionem Sinano, princeps Tonda Iosimits, uir pius et fortis. Collocatamque hanc statuat miraculosam fuisse in templo Sinqusi, in quo infinitis miraculis inclauerit.“ Qui locus ideo notandus est, ut quibus mediis et imposturis uis sint deterrimi ueteratores, cognoscatur. Quae si cum imposturis sacerdotum Aegyptiacorum comparentur, nouum inde robur coniectura nanciscitur, imposturam hanc ex Aegypto in Indiam et tum ad Sinenses et Iaponenses fuisse delatam.

Darmaphilosophus Xekianus,

Sectae in Iaponia theologicae.

§. V. Patet ex breui hoc compendio historiae disciplinae Xekianae, siue, ut ore Iaponico appellemus, Siakanae, in Iaponia idololatriam eius sectae ex Aegypto in Indiam delatam hanc etiam gentem corrupisse. Non itaque opus est, ut quali habitu illa idololatria ad Iaponenses delata sit,

k) Epp. Iapon. L. IV. p. 204.

l) Ibid. T. II. p. 64.

fit, hoc loco enarremus. Dabunt ea de re multa scriptores laudati. Id vero sine obseruatione non praetermittendum, hanc sectam non omnem, vel etiam publicam imperii Iaponici religionem absoluere, sed sectas in ea tolerari multas, magnaue gaudere libertate religiones peregrinas. Tres autem, si laudatissimum Iaponiae chorographum et historicum audimus, praeter Christianam, quae iam eiecta et eradicata est, sectae inter Iaponenses florent, vetus religio, quae Sintos dicitur, religio Budso, id est, Buddae, siue Siakae, et doctrina Sinto siue philosophorum moralium. Neque a vero abluat, quod is obseruat, pulcherrime porro florere potuisse Christianam religionem, nisi praeposterum Iesuitarum studium, potestatem pontificis Romani et Lusitanorum extendendi, et non tantum spirituales fructus, sed et temporales colligendi occasionem horrendae persecutionis excitauisset. Operae vero pretium est, ut quid his sectis apud Iaponenses placuerit, paucis exploremus: ita enim de veteri philosophia huius gentis, paullo curatius statuere licebit.

§. VI. Religio gentis antiquissima Sinto dicitur, itemque Sinsiu et Kammitfi, id est cultus idolorum. Sin et Kami enim idola, quae in Iaponia coluntur, indicant. Huius sectae scopum vnum esse ait KAEMPFERVS^m, ut felices in hoc mundo fiant. Quamuis enim aliquam immortalitatis notionem habeant, obscuram tamen eam esse, et imperfectam, nec eos de futuro angere, sed ad praesentem tantum vitae statum intuentes id agere, ut Deos colant, qui huius mundi res curant, et euentus huius vitae regunt. Et summum quidem eos numen aliquod agnoscere, quod habitet in supremo coelo, minores quoque Deos quosdam inter stellas collocare, neque tamen eos sacrificiis vel festis adorare, eo quod numinum cura illos minime tangi, nimis ab orbe remotos credant. Per hos tamen Deos superiores eos iurare: inuocare autem ea numina, quae regioni suae praefecta esse putent, et quae potestate absoluta praeesse contendant elementis, aquae, animalibus aliisque rebus, et hinc vitam hominum vel felicem facere possint, vel calamitate obruere. Hunc cultum sufficere posse ad purificandum animum, et obtinendam futurae vitae compensationem. Memorabilia sunt, quae de hac antiquissima Iaponensium idololatria differit Kaempferus, in quibus pulchre conicit, duces huius gentis primos, ita sibi animos hominum deuinxisse beneficiis et imperio prudenter exercito, ut omnia supremae numinis, velut nimis ab hominum infirmitate remoti cura, hos heroes inter Deos referrent, eosque grati animi testandi causa colerent, veneratione tandem in superstitionem degenerante. Non repugnamus haec ita verisimiliter dici, nam et aliarum gentium Orientalium religio tales ortus habuit. Ast non exhaurire tamen rem omnem putamus, et non sine probabilitate coniecimus, ipsos duces regesque Iaponensium primos, se eiusmodi progeniem Deorum altissimorum dixisse, et ideo reges bene meritos his numinibus accensendos esse statuisse, ut hac religione deuincti ani-

mi

mi in spontanea obsequii vincula consentirent. Quas artes Chaldaeos et Aegyptios adhibuisse, Sinas quoque veteres imperatores ideo coelesti genere natos dixisse, suis locis obseruauimus. Eandem opinionem obtinere in Iaponia inde constat, quia imperator ecclesiasticus (qui umbra est, absolutae potestatis, quae olim in hoc imperio in vno rege obtinuit) quique Mikaddos dicitur, recta linea ab iis heroibus descendere dicitur, qui in throno velut Dii inter homines comparuerint: et tanta illi ex hac successione diuina sanctitas tribuitur, vt Dii regionis omnes mense decimo ad eius aulam confluere, eumque inuisere credantur. Immo dum huic imperatori siue pontifici ecclesiastico ius inter Deos referendi, quoscumque dignos putat, competit, facile inde colligitur, omnem religionem eo collineasse, vt imperii rationes in principe pro diuino habito fulcirentur. Id quod successiones quoque diuinae in Iaponia enarrari solitae luculenter euincunt. Quae diligenter omnia expendenda, et imprimis cum prisca Sinarum religione comparanda sunt, quae in plerisque et imprimis in diuina imperatoris auctoritate conspirat, vt verae origines veterum religionum et corruptae theologiae naturalis inde discantur. Non itaque magnopere miramur, religionem hanc, licet absurdissimam superstitionem nutriat, per tot secula potuisse durare; ita enim vinculis reipublicae irretita et connexa est, vt non nisi cum imperio definere tota possit. Ceterum miserabilem esse huius sectae physiologiam, licet arcana methodo, etiam iurisiurandi sigillo, reconditam, ex textu originali libri sacri a KAEMPFFERQ * adducto patet, qui hic est: *Cum rerum omnium origines se panderent, chaos natauit, vt pisces in fluuijs solent. Ex hoc chaos prodiit aliquid, quod spinas speciem referebat, quodque moueri et transformari poterat. Et haec res euasit anima siue spiritus; qui vocatur Kunitokodatsno Micotto.* Ex quo fragmento constat ineptissimos theologos, abesse iussa a rebus mortalium omni Numinis cura, rerum omnium origines casui et fortunae tribuisse. Quod dogma si cum iis comparatur, quae, de supremo numine in supramundanis coelis sine hominum cura habitante nugantur, manifestum est, Epicuream physiologiam diu ante Epicurum in insulis Iaponicis triumphauisse. Turpissimae enim ignorantiae se dedisse huius religionis cultores ex eo constat, quia nihil in illorum libris reperitur, quod de natura et essentia deorum, de eorum potentia et prouidentia atque imperio, de statu futuro animae quaerentibus, satisfaciat. Id quod sectam quandam Sintoistarum ^p coegit ex religione peregrina ea assumere, quae paulo meliores vultus ineptis istis effingerent; statuentem animam Amidae, quod supremum Budsoistarum numen esse, in sequentibus dicemus, transmigratione in Deum primum Ten Sio Dai Sin descendisse. Id quod Siakianae disciplinae magnam fortunam in Iaponia peperit. Ipsi enim Sintoistae transmigrationem, quae tamen totum Orientem peruasit, non credunt, sed animas separatas a corpore

*) L. III. c. 1, T. II. p. 2.

*) Ibid. p. 14.

p) Riobus appellatur.

pore in locum beatum supra trigefimum tertium coelum secedere credunt, easque sedes diuinas animis sanctis tribuunt; malas vero et scele-
 ratas oberrare tamdiu statuunt, donec crimina expiauerint. Quod dogma
 etiam inter alias gentes Orientis innotuit: de Tartaro vero nulla apud
 eos cognitio. Felicitatem futurae vitae autem obtineri posse statuunt,
 interna animi puritate abstinencia ab eo omni, quod polluere hominem
 potest, dierum festorum solenni cultu, peregrinatione religiosa, et cru-
 ciatibus carnis. In quibus legibus nihil est, quod rationis cultum prodat,
 praeter primam, quae tamen tota euanescit, si cogitemus, infelicem gen-
 tem nulla lege vel ecclesiastica vel politica instrui, quae puritas interna
 requiratur, praecipue cum metus deorum cesset: Cuncta itaque ad ciui-
 lem honestatem et securitatem legibus definitam reuocantur, reliqua in
 ceremoniis cultus externi versantur, quae ambitionem et voluptatem Ia-
 ponensium mire alunt. Ipsi quoque eremitae, inter horrendas vitae au-
 steritates nihil habent, quod philosophiae umbram sapiat, sed ignauiam et
 ambitionem cuncta parentem habent.

§ VII. Altera, quae miro applausu et cultu in Iaponia floret, reli-
 gionis secta, Budsdoistarum est; id est cultorum deorum peregrinorum. *Secta Budsdo-
 istarum.*
 Dii enim indigenae Cami et Sin appellantur, vt supra dictum, peregrini
 Budsd et Fotoke. Ipsa autem religio Budsdoistarum non alia est, quam
 Xekiana, quam *Capite primo* fufe descripsimus. Quo loco cum narraue-
 rimus, quo potissimum pacto exterior et vulgaris disciplina haec prae-
 ceperit, et quid imprimis apud Iaponenses de hac religionē tradatur, ea
 repetere et actum agere nolumus. Hoc vero loco addimus, ipsum nomen
 Budsd, non esse Iaponicum, sed vna cum hac religione ex India fuisse
 translatum. Idem enim est cum Budda veterum, et Budha recentiorum
 Indorum, quod cum Hermetis nomine significatione coincidere eo loco pro-
 bauimus. Etiam id apud Sinenfes obtinet, a quibus ad Iaponenses trans-
 latum est. Quia vero pro deo se venditauit Siaka, Indique constanter te-
 nent, Budham hunc fuisse emanationem Deitatis, et ipsum numen Wisthnu,
 quod inter homines nono apparuerit sub forma Budhae; ideo nomen pro-
 prium Buds et Siaka apud Iaponenses in appellatiuum transiit, et designat,
 tum idola peregrina omnia, tum sanctos et philosophos, qui nouam istam
 religionem praedicaerunt. Nondum autem temporibus Confucii Sia-
 kanam religionem in China et Iaponia obtinuisse, recte obseruatum est a
 KAEMPFERO^s, ex iis enim, quae supra diximus, constat, circa A. C.
 LXIII demum pestilentem doctrinam hoc regnum intrasse. In quo cum
 magna auctoritate et veneratione tum floreret Confucii, siue Kooft disci-
 plina, quae contempto idolorum cultu, satis inepte et pueriliter inter Iapo-
 nenses florente, ad colendos spiritus regioni praefectos, et tenendam se-
 cundum

s) KAEMPFERVS l. c. p. 66.

cundum rationem mediocritatem, praeceptis moralibus haud cotemendis homines adducebat, facile credimus, quod KAEMPFERVS ex traditionibus gentis refert, Siakanos philosophos, vel potius sacerdotes, maxima ex disciplina Confucii per totum regnum sparsa et florente impedimenta habuisse, indeque lentos progressus nouam doctrinam vidisse. Obtinuit autem Budfdoismus mediocrem auctoritatem, vsque ad A. C. 10XVIII, quo Darma, theologus Siakanus, vt supra iam tactum, in Chinam descendit, et amplissimo successu nouam religionem propagauit. Quae eius incrementa et vitae eius institutisque philosophicis debebantur, et doctrinae. Cum enim vitae professione esset venerabilis, et sanctitatis laude florentissimus, magnaue auctoritate viueret, inter religiosissimos homines relatus est. Disciplinam Siakanam vero tanto ardore et imitationis deuotione expressisse dicitur, vt palpebras sibi praecideret, ne meditationis enthusiasmo in ecstasin raptum somnus occuparet: id quod Xekianae disciplinae stoliditatem supra descriptam mire illustrat. Doctrina autem ideo, supra, quam credi potest, Iaponenses cepit, quia immortalitatem animae praedicauit, et futura illis praemia promisit, qui adorationis cultum secundum praecepta Siakana, et exemplum istud instituerent. Hoc enim innumeros homines permouit, vt a disciplina Confuciana ad Budfdoismum transfirent. Quae valde ea corroborant, quae in antecedente capite diximus, immortalitatis animae et futurae vitae rationem in philosophia Confuciana habitam non fuisse. Ita Siakana religione caput extollente, idolum primum Siakae inter Iaponenses A. C. 10XLIII publice adoratum est, cumque statua Amidae a Budfdoistis erecta paulo post miraculosum splendorem emisisset vt supra narratum, factum inde, vt et ipse imperator, Kimmei ei religioni faueret, et innumeri incolae cum meliora domi non haberent, ad eam deficerent.

Doctrina Siakana inter Iaponenses de Amida,

de interno principio.

§. VIII. Nihil celebrius est inter Iaponenses in ista religione Budfdoistarum, quae etiam Fotokiana dicitur, id est, idolorum peregrinorum, numine Amidae. Est autem Amida supremum numen sedium beatarum camporumue Elysiarum: quem animarum, maxime separatarum, summum esse patronum atque mediatorem dicunt, et hoc paratio veniam peccatorum et futurae vitae felicitatem se consequi asserunt. Multa de hoc Amidae cultu referunt Iaponensium rerum scriptores, at confusa praerique, misere enim sectarum dogmata inter se confundunt. Vnde maluimus, in *Capite huius Libri primo* Kaempferum, Siakana dogmata exoterica explicantem sequi, quam alios^t. Is enim exotericam Siakae disciplinam perspicue exposuit. Interiorem autem doctrinam impostoris illius etiam ad Iaponenses peruenisse, et inter Bonzios (hoc sacerdotum publicorum nomen est,) vigere, Iesuitarum relationes dubitare nos non sinunt. Scribit enim Cosmus Turrensis Iesuita^v: „In iis, quos homines doctrinae laude illustres in deorum numero venerantur, sunt, qui quendam

^t) Conf. KAEMPFER I, c. p. 70.

^v) Epp. Iapon, L. III. p. m. 164.

„colant

„colant nomine Xacam, quem aiunt regis filium in primis eruditum fuisse:
 „is prava dogmata posteris scripta reliquit permulta. Ita librum eius quem
 „Foquequium vocant (Kio, oracula sacra, sine dubio intelligit; Fotoke
 „enim Siakae siue Xacae cognomen est) pariter venerantur, negantque
 „sine eius voluminis ope quenquam posse feruari, eiusdem beneficio ipfas
 „quoque herbas et ligna, beatitudinem esse adeptura. Omnis autem
 „illius libri doctrina eo refertur, vt persuadeat, *nihil esse, ex quo omnium
 „esse pendeat.*“ Idem vult symbolum arboris aridae, quam Bonzius qui-
 „dam qui meditatione, siue enthusiasmo Fotokiano triginta annos con-
 „sumperat, in charta delineavit, additis his versiculis *.

Cedo, quisnam te seuit arbor arida?

Ego, cuius principium nihil est, finis nihil.

Item: *Meum cor, quod neque esse, neque non esse habet
 Neque it, neque redit, nec retinetur vsquam.*

Neque aliter intelligenda sunt, quae POSSEVINVS † refert, et ex eo
 repetunt SPIZELIVS * atque P. BAYLE †: „Primum principium (IXIN
 „vocari a Iaponesibus, ait) extitisse ab omni aeternitate vnum, clarum
 „et lucidum, omni quoque decremento vel incremento destitutum, figu-
 „ra carens, ratiocinationis expers, vitam agens otii, quietis et tranquil-
 „litatis plenissimam. Hoc rerum principium quosdam eximium appellare
 „ac verum Fotoke, alios vero, cor, alios primam rationem vel purissi-
 „mam essentiam, alios esse dicere gradum claritatis, alios magnum solem
 „et regem intelligentem, alios veritatem coelestem vnice claram et per-
 „spicuum, alios veram substantiae et accidentium imaginem, alios sem-
 „piternum Amida, alios Ippokukuo id est, verbum subito productum,
 „alios veram absque dignitate personam, alios perexiguam sermonis mu-
 „tationem, alios denique aliis titulis et encomiis aliis exprimere. Con-
 „stituere Bonzios illud ex omni parte perfectum, nihil intelligens, nihil
 „terrena curans, credere illud singulis rebus inesse, ipsisque substantiam
 „suam communicare, ita vt res vniuersae cum illo vnum sint, inque il-
 „lud cuncta reuertantur. Tertio: fingere intimum hominis cor, vnam
 „eandemque cum hoc principio constituere essentiam: quarto denique
 „sibi persuadere, posse hominem in hoc seculo summum primi principii
 „gradum et locum adipisci, et ad amplissimam illius maiestatem ac digni-
 „tatem ascendere, eo quod possit in hac vita meditando et perfecte co-
 „gnoscendo principium verum ad summam illam vitae tranquillitatem
 „peruenire.“ Haec sane, licet nonnihil distincta confundant, re ipsa
 Quietissimum enthusiasmicum Xekianae disciplinae fatis luculenter descri-
 bunt, et quae natura nihili chaoticum fit, eleganter explicant. Ex quo ra-
 tio

Zzzzz 2

* Ibid. p. 148.

† Bibl. S. T. I. L. 10. c. 2. p. 410.

x) De literat. Sin. p. 161.

y) l. c. not. C.

tio quoque intelligi potest, cur Iaponenses philosophi obiectionibus contra hoc systema factis ita occurrant ^a: *Hominum non esse huius principii vim et naturam perscrutari inquirendo aut disputando*: nam cuncta ad experientiam entusiasmo et ecstasi acquisitam referebant. Nec videntur aliter intelligenda esse, quae in *Epistolis Iaponicis Iesuitae* referunt ^a: *Sectas licet inter se diuersas, omnes in tollenda animarum immortalitate (nempe personali) consentire: et quanquam plebi varia Deorum nomina ad adorandum proponant, ipsos tamen apud se nihil esse praeter ortum et interitum, existimare, et dicere homines, bruta animantia, plantas redire omnia quendam in locum, unde profecta sunt; ad eius opiniones prauitatem penitus imis sensibus inculcandam, paratas habere commentationes circiter bis mille et quingentas, quas ubi quis diuturna cogitatione animo impresserit, ab omni religione solutum profusus in illa coecitate ac tenebris acquiescere. Denique statuere, quod e nihilo existit in nihilum reuerti, esseque tres hominum animas, quae ordine alia post aliam deinceps corpus et ingrediantur, et deserant, illud vnum interesse, quod quae prima ingressa est, postrema discedat. Has autem ineptias in arcanis habere, vendereque carissime.* Videntur quidem haec Iesuitae de nihilo negatio intelligere, quae notio ex scholastica philosophia eorum animo erat impressa: ast intelligenda esse de nihilo priuatio vel chaotico, omni qualitate priuato, ex supra dictis est manifestum. Cum autem magnam haec cum Sinenfium physiologia aeui medii concordiam prae se ferant, vt etiam ANTONIO de S. MARIA ^b obseruatum, inde lectori coniciendum relinquimus, quid de orthodoxia huius doctrinae in vtraque gente statuendum sit?

Sindosiuistarum s. philosophorum secta.

§. IX. Tertia apud Iaponenses secta Sindosiuistarum, id est philosophorum est, qui Siuto, quod methodum philosophicam significat, sequuntur. Hanc Confucianae disciplinae propaginem esse, ex iis concludi potest, quae de hac secta narrat KAEMPFERVS ^c. Reliqui enim scriptores, qui res Iaponensium tetigerunt, hos cum aliis mire confuderunt, et aliena miscuerunt. Nulli religioni, id est, sectae idololatricae, hi philosophi addicti sunt, sed maximam in eo perfectionem quaerunt, summumque, quod homines consequi possunt bonum collocant, vt ea voluptate quis gaudeat, quae ex vita secundum virtutem prudenter acta exoritur. Hos nec praemia, nec poenas agnoscere post hanc vitam, refert Kaempferus, sed haec huius vitae ambitu concludere, et statuere, quod necessario ex natura virtutis vitiique sequantur. Dicere quoque, teneri hominem secundum virtutem viuere, eo quod a natura rationem ideo acceperit, vt secundum eius dictamen regulasque viuendo, offenderet, differre se et eminere supra

^a) POSSEVIN. l. c. BAYLE l. c. conf. quae ex Ephemeridibus Parisiensibus ille citat.
^a) L. III. p. 163. b.

b) T. II. Epp. Leibniz. p. 334, 335.
c) loc. cit.

supra creaturas ratione carentes. Quae omnia uti fundamentis ethicae Confucianae eximie conveniunt, ita ex huius schola hanc disciplinam profluxisse recte Kaempferus statuit. Cuius amplificandae occasionem nactus est, discipulus quidam Confucii nomine Iaponico MOOSI: is enim in quatuor libris, quos hodie adhuc magnae auctoritatis esse historicus asserit, eam disseminavit, eo successu, ut ubique legantur, ubi lingua erudita, in qua scripti sunt, viget.

Moosi philosophus Iaponensis Confucianus.

§. X. Doctrina huius sectae ita describitur a KAEMPFERO, ut omnino operae pretium sit, eius summam huc quoque transferre, eo quod miram illis lucem conciliat, quae in *antecedente capite* de doctrina Confucii differuimus. Quinque autem capitibus haec ethica Iaponensis absolvitur, quorum primum, Dsin dictum, de modo secundum virtutem vivendi differit; secundum, Gi appellatum, iustitiam omnibus hominibus praestandam docet; tertium, Re, morum honestatem et civilitatem inculcat; quartum, Tsi, regiminis prudentis regulas exponit; quintum Sin, conscientiam puram, et rectam voluntatem explicat. Transmigrationem animarum haec philosophia reiicit, creditque animam mundi existere siue spiritum uniuersalem vimque quandam per uniuersum diffusam, quae omnia animet, animasque separatas a corpore in se recipiat, ut in mare fluuii omnis terrae refunduntur. Hanc animam mundi reuera Deum facit, omnia enim attributa et perfectiones de ea praedicat, quae soli Deo conveniunt. Receptaculum quoque animarum illis est, ex quo progrediuntur, et in quod redeunt. De diuinis autem ita differunt, ut frequenter vocem Ten, coelum, aut naturam, adhibeant, in rebus ad vitae nostrae actiones easque intimas pertinentibus. E. c. Gratias agunt coelo pro vitae necessariis, quae ab eo suppeditari credunt. Refert autem Kaempferus, quosdam philosophorum horum, quorum colloquio frui ipsi licuerit, admittere ens aliquod intellectuale, et incorporale, quod tamen sit modo director atque gubernator mundi, non vero auctor eius conditorque naturae, eo quod illud non minus esset effectum et productum a natura, genitum ab In et Io, coelo et terra, illo actiuo, hoc passiuo principio, quorum illud parens generationis, hoc corruptionis auctor esset. Et hoc pacto potentias naturales inter entia spiritualia referunt. Mundum autem volunt Sindosiuitae esse aeternum, homines vero et animalia producta ab In et Io, coelo et quinque elementis sublunaribus. Non statuunt esse Deos nationis, adeoque nec templa nec cultum religiosum habent, in publico tamen cultu Deorum ritibus moribusque gentis se attemperant. Memoriam parentum et maiorum demortuorum ita celebrant, ut positae in mensa tabulae, carnibus crudis pariter atque coctis eorum imaginibus cereos accendant, eosque in terram prostrati, velut viuos, adorent. Idque fit vel singulis mensibus vel annis; ubi tota familia inuitatur lota, a venere abstinens, et ab omni impuritate libera, totaque

Doctrina sectae philosophicae.

que in istum cultum conuersa. Corpora autem defunctorum non comburunt, sed sepeliunt, mortem voluntariam non permittunt modo, sed laudant quoque et commendant ^d. Patet ex hac delineatione doctrinae moralis Iaponensium, accurate eam cum Confuciana disciplina conuenire, aut euentissimum simul ex hoc παραλληλισμῶ est, recte nos Confucianis eam opinionem adscripsisse, quae Deum ex Li productum, vel potius naturam, coelum, vim coeli inhabitantem, animam per omnes mundi partes diffusam habet, et ex connubio coeli et terrae, principii-que actiui et passivi omnia esse orta statuit, animarum vero post hanc vitam statum in ista anima mundi ponit. Nec enim ratio dari potest, cur Confuciani Iaponenses a Sinenfibus dissenferint. Quae haud contemnendo argumento sunt, laterem eos lauare, qui Sinenfium theologiam omni naeuo carere, et rectos de Deo sensus sequi pertinaciter contendunt. Reliqua quae de his philosophis Iaponensibus refert KAEMPFERVS, de vita eorum, cum disciplina Confuciana concordant. Non celebrant festa idolorum, sed diis indigenis inuisibilibus cultum exhibent, quem morum ciuilitas et ratio viuendi postulat. Ad id vnum autem respiciunt, vt in virtute exercenda conscientiam puram vitaeque honestatem demonstrarent. Et haec vita philosophica in causa fuit, vt Christianae religioni fauere crederentur. Hinc cum igne ferroque extirpata esset Christiana ecclesia, iussi sunt hi philosophi idolum aliquod patrium, vel saltem eius nomen in honestissima atrii parte collocare, illudque floribus et thure honorare. Imaginem Koosi autem siue Confucii in scholis reuerenter habent. Numerosissimam hanc olim sectam fuisse refert laudatus scriptor, ita vt praestantior meliorque rationis huius pars hanc philosophiam sequeretur. Aut persecutio in Christianos insigni furore exercita hanc quoque sectam mire suppressit, et caute agere atque latenter coegit, sic vt libros philosophicos olim non minori admiratione, quam apud nos Socratis vel Platonis lectos clam habere oporteat. Ita religionis Christianae odium iactura omnis rationis et philosophiae puniri aequum erat. Huic autem sectae, quid ante hos LXX annos contigerit, hoc loco non omittendum est, vt quem vsum philosophia praestet, quae impedimenta habeat, luculento exemplo intelligatur. Princeps Sisen, ex proceribus Iaponiae, magnis profectibus philosophiae arcana attigerat, quae cum mire eum cepissent, refuscitare in terris suis philosophiam, tantum non extinctam statuit. Instituta itaque academia, magnis studiosos priuilegiis auxit, viris eruditis stipendia decreuit, eos ex toto imperio inuitauit accersitque, eo fine, vt oculos ciuibus suis aperiret et ratione eos vt doceret. Vix autem coeptum erat negotium grauissimum, cum abunde constaret omnibus, quam ridicula et inepta essent commenta sacrificulorum, quae imposturae agerentur. Permouit id philosophiae studiosos, vt his fucis vitae alimentata praebere amplius recusarent. Qui cum innumeris cohorti-
bus

^d) Mira eius rei exempla narrantur in Epistolis Iaponicis p. 172. 193.

bus scaterent, ex superstitione et credulitate populi viuentes, fame tantum non enecati sunt. Detulerunt itaque querelas ad vtrumque imperatorem, ecclesiasticum et politicum, et quas calamitates nouitas ista excitatura sit, acerbis fletibus exposuerunt. Vidit Siseni princeps in suum caput superstitionem coniurauisse. Vt itaque fulmen euitaret, terras suas filio cessit, et vt cautius ageret, auctor extitit. Id quod fecisse quoque eum, licet iisdem, quibus pater principiis vsum, Kaempferus, tradit. Irato itaque genti, lumina diuiniora contemnent, Numine fieri censendum est, vt nec philosophiae luce digna habeatur, quae Christiana eiecit. Ceterum hos philosophos ab iis intelligi, quos Epicureos nobis Iaponenses, nec coelum nec infernum curantes tradunt, verisimile est.

*****

CAPVT QVINTVM.

DE PHILOSOPHIA CANADENSIVM.

§. I.

Absoluimus iter Asiaticum; inque occidentem versi, littora iam Africae, Americaeque intuemur. Ast, inter densissimas nebulas, quibus amplissimae regiones cinguntur, nihil videmus, quod ad historiam philosophicam magnopere pertineat. Et Christianos quidem atque Muhammedanos haud paucos Africam incolere constat, ast de his plura, quae iis, quae iam suis locis dicta sunt, adiiciamus, non habemus. Gentilis autem superstitione per Africam et Americam tanta est, vt quid ad nostram tractationem pertinens erui possit, non inueniamus. Quamuis enim ex relictis rationis igniculis ne his quidem populis tantum desit, quantum ad cognoscendum Numen, et aliquem honestatis sensum requiri possit, vnde audiendi non sunt, qui integras nobis gentes atheas narrant; vt ex illis videre est, quae de Caffaranis illis, qui extremas Africae oras maritimas incolunt, et praecipue de Hottentotis, quos vocant, referunt Tachardus, Kolbius et itinerariorum scriptores alii, nihil tamen inde exsculpi potest, quod vel vmbra philosophicae meditationis referat. Idem de Americanis gentibus populisque dicendum est, quibus inter densissimas detestandae superstitionis et idololatriae nubes, quosdam lucis purioris radios emicare, nauigantium fide scimus; quae tamen tantum abest vt philosophiam nobis exhibeant, vt vix ratione eos vti inde conclu-

*Philosophia
inter gentes
Africae et
Americae
nulla.*

e) ARNOLD. ad Roger. p. 877. Epp. Iapon. p. 106. qui locus valde suspectus est, confudisse Iesuitas vitia hominum cum secliarum placitis

STRIZEL. p. 163. ex quo loco patet, miseros scriptores secliarum Iaponensium inter se miscuisse.